

Saša Božič

ZVEZDE NAD NILOM

*Ljubezenska zgodba o prebujenju
boginje v srcu ženske*

ZALOŽBA
CHIARA

Saša Božič

ZVEZDE NAD NILOM

*Ljubezenska zgodba
o prebujenju boginje
v srcu ženske*

ZALOŽBA
CHIARA

Saša Božič

ZVEZDE NAD NILOM

Ljubezenska zgodba o prebujenju boginje v srcu ženske

© 2026 Saša Božič in Založba Chiara

Uredništvo in lektura: Sia Sanaren

Oblikovanje in prelom: Žiga Valetič

Ilustracije: Sophia, digitalna izvedba Dall-E

Izdala in založila: Založba Chiara

www.zalozba-chiara.si

Za založbo: Simona Hana Boc

Tisk: PRIMA IP, d. o. o.

Naklada: 600 izvodov

Cena: 25 €

Ljubljana, 2026

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-31

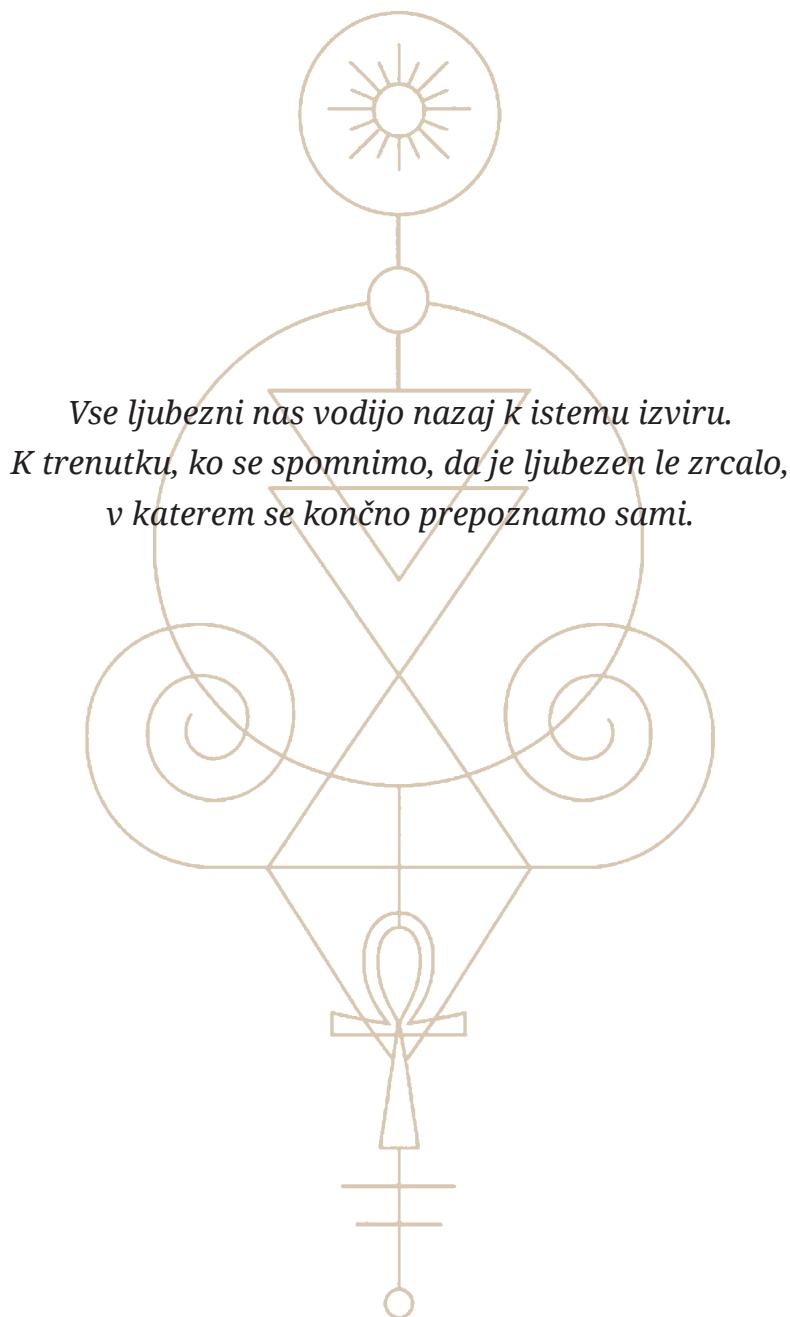
BOŽIČ, Saša, 1972-

Zvezde nad Nilom : ljubezenska zgodba o prebujenju boginje v srcu ženske / Saša Božič ; [ilustracije Sophia, digitalna izvedba Dall-E]. - Ljubljana : Chiara, 2026

ISBN 978-961-7205-67-1

COBISS.SI-ID 264053507

Brez pisnega dovoljenja je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, hkrati s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, v okviru določil Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah.

*Vse ljubezni nas vodijo nazaj k istemu izviru.
K trenutku, ko se spomnimo, da je ljubezen le zrcalo,
v katerem se končno prepoznamo sami.*

Njemu, mojemu življenjskemu partnerju,
z neskončno ljubeznijo.

SAŠA

VSEBINA

Uvod | 15

Igra usode

Prvo poglavje | 39

7A & 7B

Drugo poglavje | 67

Kairo

Tretje poglavje | 97

Pomladni solsticij ob vznožju piramid

Četrto poglavje | 114

Ozirisov tempelj, Abydos

Peto poglavje | 133

Hatorin tempelj, Dendera

Šesto poglavje | 151

Sekmetina kapela, tempelj Karnak, Luksor

Sedmo poglavje | 171

Horov tempelj, Edfu

Osmo poglavje | 187

Sobekov in Haroerisov tempelj, Kom Ombo

Deveto poglavje | 201

Izisin tempelj, Aswan

Deseto poglavje | 217

Pot domov. Pot k sebi.

Enajsto poglavje | 239

Pet let kasneje

Epilog | 249

Ko spregovori Sofija

Knjiga je iz osebnih razlogov
napisana kot roman.

A kdor zna prisluhnuti, bo zaznal,
da vsaka beseda nosi globljo resnico.

(Kot je dejala Elisabeth Haich v knjigi *Posvetitev*.)

Uvod

IGRA UCODE

*Solu na'an beshara,
ima-ru selaya,
Ozir-hem talu,
Sof-ia anare,
Mataru silen arakesh,
Sataru, sataru,
E'ma shen.*

*V polju, kjer je tišina videla vse,
v matriki razlomljenega telesa,
se prižge spomin, ne da bi ranil.
Skozi oči duše,
skrito v dihu Matere,
se zbira vsa razpršenost,
in prvič nastane mir, ki ne beži.*

Polona je bila rojena v mestu, kjer so ljudje malo govorili in veliko več delali. Hiša, v kateri je odrasčala, je stala tik ob železniški progi. Ko so mimo nje noč za nočjo drveli vlaki, so se tresle šipe na oknih, v tem hrupu pa so lebdele tudi vse neizrečene besede v hiši. Ob tistih nočeh, ko vlak ni pripeljal ob predvideni uri, se je oče zbudil, vstal iz postelje in šel naravnost do okna. Gledal je v temo, kot da nekaj preverja. A nikoli ni povedal, kaj. Vsem je bilo jasno, da se ga ne sprašuje.

Njegove roke so bile vedno mastne, črne pod nohti. Po končanem delu je nemo sedel na stol v kuhinji, odprl steklenico piva in gledal televizijo brez zvoka. Tiste tišine se je Polona bala. Zdela se ji je gosta, polna stvari, ki jih ni razumela. Mati je hodila po hiši s posodo v rokah, s perilom v košari, ali pa je brisala prah. Vedno je bila v gibanju, kot da bi bil njen svet razkrit, če bi se za trenutek ustavila. Njene besede so bile kratke in ostre. »Pomij to. Samo sediš. Ne sanjaj.« Vse je moralo imeti namen. Vse je bilo treba opraviti, ne doživeti.

Polona je bila srednji od treh otrok. Bila je neproblematična in se jo je zato zlahka spregledalo. Brat, prvorojeni, je bil glasen, kot se je le dalo, njena mlajša sestra pa skrajno občutljiva. Polona se je tako znašla nekje vmes in je pogosto prevzemala vlogo razsodnice. Že od rane mladosti je čutila napetost med ljudmi in jo skušala odpraviti. Kadar je mati zajejala od utrujenosti, je Polona vstala in šla pomivat posodo. Kadar je oče s pestjo udaril po mizi, je brž zamenjala kanal na televiziji. Njeni čuti so bili v nenehni pripravljenosti. Naučila se je videti nevidno in bilo je, kot bi po zraku brala razpoloženja, kot bi preživetje merila v tonih glasu drugih.

V šoli je bila tiha, redoljubna. Učitelji in učiteljice so jo imeli radi, ker je vedno oddala naloge pravočasno in pozorno sledila lekcijam. Medtem ko so se sošolke rade družile v skupinah, je ona raje brala. Tudi med šolskimi odmori. Knjige so bile njen varen prostor, kajti v njih je bila jasnost. Tam ni bilo nič odvisno od njenega glasu. Bil je to nek drug svet, napolnjen z besedami, ki jih doma ni nikoli slišala: *razumem te, ostani, ne boj se*.

Ponoči se je pogosto zbujala, vstala je in sedla k oknu. V daljavi je zaslišala vlak, najprej nizek zvok, ki se mu je pridružilo tresenje tal, potem pa je naenkrat nastala tišina. Ta ritem jo je pomirjal, uspaval. Vlaki in njihovo gibanje so bili edina stalnica njenega otroštva. Vedno se je nekaj premikalo naprej, ne glede na vse, in to je bilo za deklico, kakršna je bila, sporočilo upanja.

Ob dopolnjenih sedemnajstih letih so se njene misli začele vrteti okrog odhoda od doma. Ni sanjala ne o svetu ne o

karieri, le o prostoru, kjer bi lahko zadihala z odprtim srcem. Njena mati je venomer ponavljala, da je svet nevaren, da je bolje ostati doma, kjer te ljudje poznajo. Polona je dobro razumela pomen njenih besed: *ostani, da te lahko nadzorujem*.

Nekega junijskega popoldneva, tik pred koncem srednje šole, se je odpravila na sprehod ob reki, tisti sivi, leni vodi, ki je tekla skozi mesto. Tako kot vlake je rada opazovala tudi reko. Sedla je na kamen, se zazrla v tok in razmišljala, kako je voda vedno v gibanju, a vendar ostaja mirna. Ob tem je tudi sama začutila v sebi nenavaden mir. Takrat si je obljubila, da bo zapustila dom. To ne bo odhod iz jeze in ne iz upora, ampak bo odšla zato, ker ne zna ostati, ne da bi ob tem izgubila sebe.

Tisto poletje je delala v pekarni, da bi si ustvarila prihranke za študij. Zjutraj je vstajala ob štirih in odhajala na delo, kjer je vlažila kruh, prenašala zabojnike in se učila potrpežljivosti. Ko je septembra na izbrani fakulteti prejela potrdilo o sprejemu, ni jokala od sreče. Potrdilo je skrbno prepognila, ga spravila v torbo in odšla domov. Dolgo v noč je poslušala vlake.

Zgodaj zjutraj je v kovček spakirala najnujnejše in odšla. Od nikogar se ni poslovila. Mati je zlagala perilo, oče je spal. Na postaji je kupila vozovnico do Ljubljane. Sedela je v kupeju in skozi okno nepremično opazovala, kako proga za njo izginja. Ne svobode ne žalosti ni čutila. Prevevala jo je le nenavadna praznina, kot bi nekdo razprl vrata v sobo, v kateri je ostala predolgo.

Ko je prispela v Ljubljano, je deževalo. Nebo je bilo nizko in temačno, na postaji je kapljalo s streh in tla so bila mokra, vanjo pa je z vso silo zavel zrak, težak od dima in bencina. Stala je na peronu s kovčkom in torbo, polno knjig, v rokah, ne da bi vedela, kam točno naj gre.

Ničesar ni imela vnaprej dogovorjenega, razen sobe v študentskem domu, kjer je dobila posteljo ob oknu v sobi še z dvema dekletoma. Soba je imela vonj po čistilu in vlagi. Pogledovala je zdaj k eni sostanovalki, ki je bila glasna, zdaj k drugi, ki se je zdela otožna in utrujena. Obema se je zadržano nasmehnila. Sedela je na postelji in gledala svoj odsev v steklu. Zdelo se ji je, da bo trajalo kar nekaj časa, preden se bo naučila dihati v novem ritmu.

Mesto jo je hkrati očaralo in prestrašilo. Povsod je mrgolelo ljudi, ki so se izgubljali v prepletanju glasov in hrupa avtomobilov. Tudi ponoči mesto ni spalo, ampak je bilo razsvetljeno, kar jo je še posebej presenetilo. V dnevnem hitrem tempu nihče ni gledal nikogar, vsi so hiteli nekam, kjer jih je očitno nekdo čakal. Nje ni čakal nihče. V predavalnici se je usedla v zadnjo vrsto, odprla zvezek in zapisala prvo misel, ki ji je prišla na misel: *Tu sem, in to mora biti dovolj.*

Študirala je antropologijo. Sprva jo je zanimalo, kaj žene ljudi, da pripadajo nečemu, kar jih hkrati navdihuje skozi sokreiranje v skupnosti in zadržuje v svobodnem izrazu. Budno je poslušala profesorje, ki so govorili o identiteti, kulturi, navadah. Polona je razmišljala o tem, kako se človek nauči biti doma, a vendar ga doma nikoli ni bilo. V predavanjih temah ni iskala znanja, ampak razlago za razumevanje same

sebe. Ob zgodnjih večerih se je sprehajala ob Ljubljani, ki je mirno tekla v svojem toku, in gledala v razsvetljena okna. Spraševala se je, kaj ljudje počnejo, ko jih nihče ne opazuje.

Vse, kar je imela, je bilo nekaj knjig. Imela pa je še nekaj neotipljivega, a neprecenljivega – red. Red je bil njena opora. Vsako jutro je vstajala ob šestih, se oprhala, pozajtrkovala in odšla na fakulteto. Popoldne je delala v knjigarni. Pred spanjem je zvečer popila čaj, prebrala nekaj strani romana in utonila v spanec. Ko se ji je včasih zazdelo, da je zaspala prepozno, jo je spremljal občutek krivde, kot bi nekoga izdala. V resnici je izdajala samo svojo utrujenost.

Njeni sostanovalki sta imeli življenje, vsaj tako sta ji govorili. Ena je kot za stavo menjavala fante, druga pa je bila predana študiju prava in je imela velike ambicije. Polona je sedela med njima kot opazovalka, saj je to do potankosti obvladala. Bila je tista, ki jo pokličeš, ker zna poslušati in razume brez vprašanj. Kadarkoli sta potrebovali oporo, je bila tam za njiju, a nista vedeli, da je vsaka njuna izpoved v njej puščala sledi – bili so to drobni rezi, iz katerih je počasi iztekala njena mladost.

Po zaključenem prvem letniku se je v njej porodil občutek, da ni več nikjer zares doma, da ne pripada. Ko je obiskala družino, so jo pričakali z vprašanji: »Kako ti gre? Si zadovoljna?« Odgovarjala je z nasmehom, a stika z njimi ni našla. V hiši se ni nič spremenilo, ljudje v njej pa so prav tako ostali enaki. K sreči je vse, kar je nekoč občutila kot težo, zdaj postalo oddaljen spomin. Ni se več jezila, ni se več branila. Tam je sploh ni bilo več.

V Ljubljani je življenje teklo dalje in ona je sledila njegove-
mu ritmu. Učila se je preživeti sama, navadila se je na dneve
brez topline, brez sidra. Z denarjem je ravnala previdno, saj
je bil zaslužek omejen, a njena redoljubnost jo je držala po-
konci. Včasih si je privoščila kavo v priljubljeni kavarni na
Mestnem trgu in opazovala ljudi ter poslušala njihove po-
govore. Radi so govorili o sebi in zdelo se ji je, da vsi nekaj
iščejo, a nihče ne ve, kaj. Zaželela si je, da bi svoje uvide za-
pisovala, in tako je počasi začela pisati. Najprej le zapiske za
seminarske naloge, potem pa se je lotila kratkih opisov ljudi,
ki jih je srečevala. Ni pisala o sebi, a v vsem, kar je zapisala,
je prepoznala sebe.

Na začetku tretjega letnika je na fakulteti spoznala starejše-
ga asistenta. Bil je tisti tip moškega, ki zna izreči tvoje misli, še
preden jih sam ubesediš. Na začetku jo je to očaralo, a jo je že
čez nekaj mesecev začelo dušiti. On je želel čedalje več, vendar
ona ni znala dati. Počutila se je vse bolj omejeno in je svoje ne-
lagodje odkrito pokazala. Rekel ji je, da je preveč vase zaprta,
da se ne zna prepustiti. Z nasmehom mu je odgovorila, da je to
verjetno res. In s tem je zanjo prišlo olajšanje. Pravzaprav se
nista nikoli zares razšla – samo razredčila sta se, kot čaj, ki ga
prelivaš z vodo, dokler ne izgubi barve in okusa.

Uspešno je diplomirala, a v njej se je zbudil občutek, da
se ni ničesar zares »naučila«, razumela pa je čisto vse. Na ta
dan je odšla sama na grad, sedla na klop in gledala mesto
pod seboj. Bilo ji je petindvajset let, a je v sebi čutila starost,
ki ni bila telesna. V tistem trenutku ni le začutila, tudi vedela
je, da bo zopet odšla. Kot nekoč vlaki in reka, ki so ji s svojim

gibanjem dajali upanje. Odšla bo nekam daleč od domovine. Tu, v tej omejeni resničnosti, ni mogla več ostati.

Letalo je v Kairu pristalo pozno ponoči. Ob pristanku je gledala utripanje nešteto luči, ki so se približevale in se lesketale v rumenkasti svetlobi, kot bi se mesto ravno prebujalo, ne tonilo v spanec. Zrak je bil gost, dišal je po prahu in kurjenem olju. Polona je stopila skozi vrata letališča v novi svet z enim kovčkom in občutkom, da vstopa v zgodbo, ki je še ne more razumeti. Profesor, ki je vodil projekt, jo je pričakal s šoferjem. Bil je redkobeseden, rekel je le: »Tu se čas meri drugače. Če se ga boš poskušala držati, boš vedno pozna.«

Živela je v majhnem stanovanju v Zamaleku, na otoku sredi Nila. Stare stavbe so imele visoke strope in bele stene z razpokami, skozi katere so prihajale mešane vonjave iz kuhinj ter klici k molitvi iz bližnjih minaretov. Prve tedne ni našla miru in se je prebujala prezgodaj. Zvoki so napolnjevali zrak. Mesto se je oglašalo skozi okna, in to neprestano, kot da bi jo preizkušalo, če bo zdržala ta ritem.

Dnevi so se ji zdeli neznansko dolgi in sprva monotoni. Zbirala je zgodbe žensk različnih starosti in stanov, od tistih, ki so delale na tržnicah, učiteljic, medicinskih sester, pa vse do mladih študentk. Vprašanja, ki jih je zastavljala, so bila akademska, a pogovori so hitro postali osebni. V glasovih prav vseh je zaznavala nekaj, kar je dolgo pogrešala – surovo iskrenost. Večina teh žensk ni imela izbire in so živele skladno s tradicijo in navadami, a si morda prav zato niso ustvarile

iluzij. Ko so govorile o življenju, so govorile brez olepšav. To jo je prevzelo in utrujalo hkrati.

Nekaj mesecev je potrebovala, da se je naučila živeti v kaosu. Vse, kar je bilo prej jasno, se je v tem mestu razpršilo. Red ni imel več pomena. Zjutraj se je odpravila na teren in poslušala zgodbe, popoldne je zapisovala opažanja. Včasih se je na poti domov ustavila ob reki in opazovala ljudi, ki so prali oblačila. Razmišljala je, kako malo je v resnici treba, da človek živi. Potrebuje čisto vodo, kos kruha, senco. Bolj ko je ta misel odzvanjala v njej, večjo bolečino je prebujala – ker sama ni znala več tako preprosto obstajati.

Adama je spoznala na sprejemu britanskega kulturnega inštituta. Bil je novinar, ki je v Kairu živel že nekaj let. Ob vinu je pogovor med njima gladko tekel, bila sta tujca, ki sta si z nasmehom izmenjevala utrinke iz preteklosti. Že teden dni kasneje jo je povabil na kosilo, potem še na večerjo. Ni bil vsiljiv, le prisoten. V njegovih očeh je bilo nekaj, kar jo je spomnilo na pozabljeno toplino – imel je sposobnost poslušanja brez pohlepa.

Dneve sta začela preživljati skupaj. Hodila sta po prašnih ulicah, sedela v kavarnah z obledelimi zavesami, kadila, se pogovarjala o knjigah, politiki, otroštvu in strahu pred osamljenostjo. Ob njem se je sprostila in zmogla je spet govoriti. In on je razumel tudi tišino. Zdelo se ji je, da je našla sogovornika, ki za to, da bi sam obstajal, ne potrebuje njene umirjenosti. Preselila se je k njemu, kar se je zdelo naravno. Stanovanje je bilo prostorno in svetlo, vonj starega pohištva se je v njem mešal z vonjem po tobačnem dimu. Adam je noči

prebedel ob pisanju člankov, Polona pa je sedela ob njem in svoje zapiske vnašala v prenosnik. Dva človeka v tišini noči, ki sta verjela, da ju povezuje samota, ki je bila zdaj skupna. Včasih je to res držalo, a pogosto je bila tišina samo maska za razdaljo, ki se je širila med njima.

Adam je bil človek protislovij. Njegove geste so bile nežne, besede pa trde. Od Polone je pričakoval, da ga razume, medtem ko sam ni znal razumeti drugih. Občudoval jo je, a jo je hotel tudi spremeniti. Videl jo je kot preveč zadržano, in jo večkrat opomnil, naj se prepusti življenju in naj se ne boji lastnega telesa. Sprva je bil njena obramba molk, zatem je začela pojasnjevati. Ni obrodilo sadov in sčasoma je odnehala.

Med njima je prihajalo do prepirov, a ti so bili mirni, dolgi trenutki prepričevanja, kričanja se za njunimi vrati ni nikoli slišalo. Adam je tiho vojno prekinil z odhodom, a se je vedno hitro vrnil, z vinom in dotikom, ki je hotel popraviti, ne pa razumeti. Vedno znova se je Polona trudila verjeti, da se bo sta naučila govoriti v istem jeziku. A vsak tak njegov poskus bližine je v njej prebudil isto – vse prežemajočo potrebo, da se skrije.

Ob jutrih ga je opazovala, ko se je prebujal, in iz njega je odsevala globoka utrujenost. Zdelo se ji je, da vso svojo utrujenost presega z njeno podporo. To pa je v njej povzročalo razpad. Nekoč ji je rekel: »Ne vem, če te bom kdaj zares dosegel.« Odgovorila je: »Ne vem, če je to v resnici namen ljubezni in odnosa.« Nekaj mesecev sta še živela skupaj, a bolj kot dva tujca, ki se zavedata, da sta nekoč verjela v isto pravljico, zdaj pa le še v spomin.

Na dan njenega odhoda ni bilo drame. V ranem jutru se je sonce prebijalo skozi zavese in ga budilo iz spanja, ona pa ga je opazovala ob postelji, z odprtim kovčkom na tleh. Vzela je svoj zvezek, nekaj oblek in knjigo o egiptovskih boginjah. Ključ je pustila na mizi, odprla vrata in stopila ven. Zrak je bil že vroč, prah je lebdel vse naokoli in ji dražil oči. Ni jokala, le hodila je brez cilja, dokler je koraki niso pripeljali do reke. Tam se je ustavila in globoko vdihnila. Ljudje so prali perilo, otroci so se kopali, življenje je teklo dalje. Stala je tam in zrla v tok bitja inžitja, vse dokler se ni v njenem telesu nekaj umirilo – ne bolečina, ampak hrup vsega, kar ona ni bila.

Še isto popoldne je kupila vozovnico za Luksor.

Vožnja do Luksorja je trajala ves dan. Pokrajina se je z vsakim kilometrom spreminjala – namesto podob mesta in mestnega vrveža so mimo oken bežali palmovi nasadi, polja sladkornega trsa in hiše iz blata. Prah na oknih vlaka je onemogočal jasno sliko, a je sonce vztrajno prodiralo skozi njega, tako da je svetloba v dolgih rezih polzela čez obraze potnikov. Polona je gledala ven in z očmi lovila podobe, mislim ni dala pomena in so se kar razpršile, živ je bil le občutek, da jo vsak kilometer osvobaja nečesa, česar se ne da poimenovati.

Sonce je bilo ravno v zatonu, ko se je vlak ustavil na njeni postaji. Zrak je bil tedaj najtoplejši, nasičen z vonjem po zemlji in dimu. Redkobesedni voznik taksija jo je odpeljal do hiše ob reki, kjer je starejša ženska v dolgi obleki oddajala sobe popotnikom. Hiša je bila stara, z lesenimi polkni in velikim

dvoriščem v senci mangovega drevesa. Stara gospa se je nasmehnila, ko je Polona stopila skozi vrata, in ji brez besed pokazala sobo v zgornjem nadstropju. Preprosta postelja, mizica, okno z mrežo proti komarjem, in to ji je v tem trenutku zadoščalo. Odložila je torbo, v kot postavila kovček in sedla na posteljo. Prvič po dolgem času se ji je zazdelo, da ji tu ni treba nikomur nič razlagati.

Naslednje jutro je odšla do reke. Nil je bil tih, počasen, skoraj gost. Na vodi je plavala svetloba in v vsaki kaplji je bil spomin na vse, kar je teklo skozi njo. Na bregu so ženske prale oblačila in se smejale, moški so popravljali čolne, otroci so se kopali v vodi in kričali. Nje ni gledal nihče, nihče je ni spraševal, kdo in od kod je.

Dni ni štela, a so tekli hitro. Dopoldneve so zapolnili njeni pohodi po mestu, večere je preživljala ob zapisovanju vsega odkritega v zvezek. Pisala je o ljudeh, ki jih je srečevala, nato o sebi. O tišini, ki ni več bolela. O telesu, ki se je navadilo biti brez stalnega nadzora. Zapisovala je drobne misli, stavke brez začetka ali konca, prav vse, kar se je porodilo v njenih mislih. Ni več pisala o ženskah, s katerimi se je pogovarjala na tržnici, ampak o tem, kar so v njej prebudile.

Včasih je ostala v hiši in pomagala ženski, pri kateri je bivala. Skupaj sta pripravljali čaj za goste, obe tihi, vsaka s svojo zgodbo. Naučila se je kar nekaj arabskih besed, a je ob tem razumela, da se marsikaj pove bolje z gestami. V teh spokojnih dneh je spoznala, da mir ni odsotnost hrupa, temveč trenutek, ko ne čutiš več potrebe, da bi te razumeli.

Nekega tihega večera je sedela na bregu reke. Sonce je tonilo za palmami, nebo je postajalo vijoličasto. Na vodnem dnu se je svetlikal pesek in bilo je res čarobno. V trenutkih občudovanja vsega dogajanja okoli nje je prvič jasno začutila, da prihaja čas za vrnitev domov. Ne ker bi se hotela vdati, ampak ker je v sebi končno našla nekaj, kar je tako dolgo iskala.

Ko se je naslednje jutro zbudila, je vzela v roke svoj zvezek in začela brati od začetka pa do konca. Med vrsticami se je zarisovala nova smer, ki je razsvetlila njeno razumevanje. Vse, kar jo je privedlo do sem – potovanja, raziskovanja, razmerja –, je imelo en skupni tok: potrebo po razumevanju sveta, ki ga človek ne more razložiti, ampak ga mora doživeti. Egipt ji je prinesel začetek nečesa novega, kar je kasneje postalo njeno delo.

Odločila se je, da se vrne v Ljubljano. Zdaj je vedela, da si želi nadaljevati študij in ostati na fakulteti, kjer bo lahko raziskovala in poučevala egiptologijo – ne kot vpogleda v oddaljeno preteklost, ampak kot živo sled človeškega iskanja pomena. V njenem zvezku je bil zapis, ki ga je prečrtala in ponovno napisala novega:

Vse, kar iščemo zunaj, nas samo spomni, kaj smo pozabili znotraj.

Ko se je pripravljala na odhod in se s kovčkom spuščala po stopnicah, je stara gospa sedela na dvorišču in pila čaj. Ni ji zastavljala nobenih vprašanj, le ponudila ji je skodelico čaja. Polona jo je sprejela in sedla k njej. Ti dve ženski nista imeli

skupnega jezika, a v tišini med njima je bilo razumevanje, ki preseže besede. Ob zadnjem požirku je vedela, da se bo sem še vrnila. Morda ne v ta kraj, ampak k tistemu občutku, ki se je porodil tu. K zavedanju, da se človeku ni potrebno iskati v potrditvah tam zunaj, da bi spoznal, kdo v resnici je.

Odpravila se je proti postaji. Ulice so bile prašne kot ponavadi, zrak pa gost od toplote sonca. V daljavi so se oglašali klici k molitvi. Zdelo se ji je, da so namenjeni njej, da jo spremljajo. Na peronu je sedla na kovček in čakala vlak. V rokah je držala zvezek, odprt na zadnji strani. Na dnu strani je zapisala:

Vračam se v Ljubljano, poučevati o tem, kar sem dolgo samo iskala. Raziskovala bom naprej – ne več »ljudi in kultur«, ampak pomen, ki ga v sebi pustijo. Ne vračam se zato, ker sem zaključila svojo pot, ampak ker sedaj razumem, zakaj sem jo začela.

Vlak je odpeljal proti severu in z vsakim kilometrom se je reka počasi oddaljevala. Skozi okno je opazovala to mirno, skoraj negibno vodo. Zdelo se ji je, da se svet okoli nje ne premika, ampak se giblje samo ona. Zdaj ne več iz potrebe, temveč iz namere. V tem je bil prvi občutek domačnosti po zelo dolgem času.

Chris je odraščal v predmestju Manchestra, v bloku z razpokanimi stenami in s pogledom na tovarniške dimnike. Bil je edinec. Njegov oče je vozil tovornjak, mati pa je delala v

čistilnem servisu. Denarja ni bilo veliko, vendar se doma ni govorilo o pomanjkanju. Oče je vedno govoril, da revščina ni sramota, če človek ostane pošten. Bil je tih, prijazen in blag. V prostem času je popravljaj staro kolo, bral lokalni časopis in ob večerih s sinom gledal risanke, samo da bi mu bil bližje. Imel je tisti mir, ki ga najdeš pri ljudeh, ki z nikomer ne tekmujejo.

Očetova prisotnost je bila tiha, a zanesljiva. Na Chrisa ni nikoli kričal, nikoli ga ni kaznoval, le s pogledom mu je znal pokazati, da razume. Chris se je ob njem počutil varnega. Tisti skupni trenutki miru, ko sta sedela na kavču in pila topel kakav, so mu ostali v spominu kot nekaj svetega.

Chrisova mati, Helen, je bila popolno nasprotje očeta. Polna energije, vzkipljiva, s tisto vrsto čustvene intenzivnosti, ki najprej ogreje, potem pa zažge. Bila je lepa ženska – imela je prodorne oči, ki so znale božati in rezati hkrati. Svojega sina je ljubila, toda ta ljubezen je bila pogojna. Ljubila ga je, kadar je bil nasmejan, kadar ji je pomagal, kadar je govoril, da jo ima rad. Kadar pa je bil utrujen, zamišljen ali preprosto v svojem svetu, je njena naklonjenost izginila. Takrat je rekla: »Nisem te tako vzgojila. Pogovarjaj se z mano. Poglej me.«

Očetova toplina je bila preveč tiha, da bi zmogla uravnovežiti materino čustveno neurje. Ko se je z dela vrnila domov, se je vse vrtelo okoli nje – njenega razpoloženja, njenih spominov, njenih bolečin. Chris je bil njen zaupnik, njen poslušalec, njena tolažba. V nekem trenutku je prenehala biti mati in je postala ženska, ki sina potrebuje za lasten obstoj. Ko je oče odšel v službo in sta s Chrisom ostala sama, mu je pogosto rekla: »Ti si moj mali moški. Brez tebe ne bi zmogla.«

Ko je fant star osem let, take besede niso breme, ampak čast. Ko ga spremljajo v odraslost, postanejo veriga.

In tako je Chris že zgodaj razumel, kaj pomeni biti »dober fant«. Ni zadostoval njegov šolski uspeh; moral se je naučiti čutiti, kar je mati želela, da čuti. Ko se je kdaj uprl z odločnim »ne«, je sledila tišina, tista težka, dolga, ki jo je prekinila šele njena hladna pripomba: »Kako hitro si pozabil, koliko sem naredila zate.«

Oče je videl, kaj se dogaja, vendar ni znal poseči. Helen je ljubil, in vedel je, da jo mora tiho prenašati. Kadar sta bila sama s sinom, mu je včasih rekel: »Mama te ima rada, le preveč se boji, da bi te izgubila.« Chris njegovih besed ni čisto razumel, a si je zapomnil očetovo žalost, ki ga je zaznamovala in katere pomen je dojel šele mnogo kasneje.

Chrisu je bilo osemnajst let, ko je očeta doletela nesreča. Kar naenkrat ga ni bilo več. Helen se je zlomila, a ne tako, kot se zlomi večina ljudi. Njena žalost se je transformirala v novo obliko navezanosti. Chrisu je začela pripravljati zajtrk, čeprav je bil že skoraj odrasel, mu govoriti, da mora paziti nase, da mora biti bolj previden, bolj zrel, bolj njen. Zahtevala je njegovo pozornost. Ko je nekega dne rekel, da bi se rad preselil v študentski dom, mu je odgovorila: »Če me pustiš, boš izgubil vse, kar si. Nihče te ne bo imel rad tako kot jaz.«

Kljub temu se je odselil. Z njim pa je šel tudi občutek krivde.

Med sošolci na univerzi je veljal za prijaznega in mirnega, predvsem pa za nekoga, ki zna poslušati. Sploh dekleta so ga imela rada, saj je bil tako drugačen – ni pritiskal in ni se dokazoval. Z njim so se lahko pogovarjale o marsičem in so mu

lahko zaupale. Nihče pa ni vedel, da je v vsaki besedi, ki jo je izrekel, iskal potrditev, da je dovolj dober. Kadar je komu pomagal ali koga razveselil, je v sebi začutil tisti znani občutek topline, ki se je v preteklosti kazala skozi materin nasmeh.

Odraščal je v moškega z zaupanjem vase. Verjel je, da zna biti idealen. Urejen, pozoren, nežen. Moški, kot si ga želi vsaka ženska. Chris v resnici ni iskal ženske, ampak občutek, da je dober. Tisti občutek, da je ljubljen zato, ker je naredil vse prav.

Njegov oče mu je nekoč rekel: »Znotraj zidov iz stekla je najtežje živeti in jih sploh prepoznati, ker vidiš skoznje, a ne moreš ven.«

Chris tega ni razumel, vse dokler ni odrasel in ugotovil, da je v njem točno tak zid – prozoren, lep, na videz varen, a zgrajen iz vsega tistega, kar so želeli videti drugi.

Univerzo je končal, ko je bil star komaj triindvajset let, in je takoj dobil zaposlitev v hotelu s petimi zvezdicami v Londonu. Delo je začel kot pripravnik, ki je bil vedno nasmejan in pripravljen narediti karkoli. Vodstvo ga je hitro opazilo. Sicer ni bil najpametnejši, znal pa se je takoj prilagoditi. Chris je bil vedno pripravljen poslušati, pri poslu pa je bilo najpomembnejše, da se je znal prikloniti pravemu človeku in se nasmehniti ob pravem času. V očeh drugih je veljal za zanesljivega, kultiviranega in povrhu vsega diskretnega. Vedno je znal ustvariti dober vtis.

Ena od njegovih vrlin je bila natančnost do milimetra – v detajlih, v govorici, v izbiri kravate. Red mu je dajal občutek